

Trochę historii...

Początki Szkoły Polskiej w Paryżu sięgają połowy XIX wieku. Przedstawiciele Wielkiej Emigracji, głównie członkowie rządu, posłowie, oficerowie, publicyści i pisarze założyli w Paryżu Stowarzyszenie Naukowej Pomocy, mające wspierać materialnie Polaków, pragnących studiować. Stowarzyszeniu przewodniczył książę Adam Czartoryski.

W 1841 roku wokół osoby Józefa Dwernickiego powstało Towarzystwo Narodowego Wychowania Dzieci Wychodźców, które z myślą o pokoleniach młodych Polaków, rosnących na obczyźnie zdobyło środki na otwarcie pierwszej Polskiej Szkoły w podparyskiej miejscowości Châtillon sous Bagneux. Program Szkoły zakładał: wychowanie w duchu narodowym, równość wszystkich uczniów bez względu na pochodzenie i pozycje rodziców oraz dbanie o wysoki poziom kształcenia. Towarzystwo podjęło różne akcje, aby zdobyć fundusze na rozwój Szkoły.

Jako pierwszy fundusze na rzecz Szkoły przekazał Jan Ledóchowski (29 tys. franków).

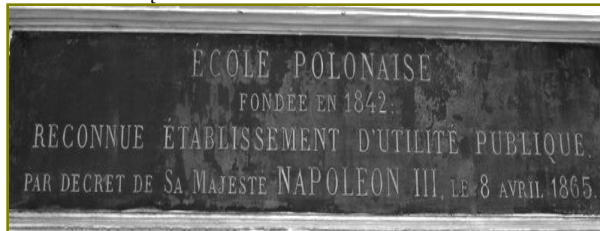
3 kwietnia 1843 roku odbył się koncert, w którym obok Fryderyka Chopina wzięli udział artyści francuscy, w tym słynna aktorka Rachel. Dochód z koncertu przeznaczono na potrzeby Szkoły.

Datki indywidualne i zbiorowe z Polski oraz z francuskich środowisk polonijnych przyczyniły się do poprawy sytuacji materialnej towarzystwa. Szkołę przeniesiono w okolice Panteonu. Inauguracja odbyła się 29 listopada 1843 roku, w trzynastą rocznicę wybuchu powstania listopadowego. Dyrektorem został Ksawery Bronikowski, wiceprezydent Warszawy z czasów powstania. Początkowo uczniowie realizowali program szkoły francuskiej, z dodatkowymi zajęciami z języka polskiego i historii Polski.

Uczniowie nosili mundurki, które były kopią munduru warszawskiej gwardii narodowej z okresu powstania

listopadowego z grelikami, z Orłem i Pogonią oraz specjalne rogatywki.

W 1844 roku Szkołę przeniesiono do podparyskiej dzielnicy Batignolles, przy Boulevard Batignolles 56. Rozpoczął się najchlubniejszy rozdział dziejów Szkoły, zwanej odtąd Batiniolską, obejmujący lata pięćdziesiąte i sześćdziesiąte XIX wieku.

Po wykupieniu budynków w 1852 roku i przeprowadzeniu prac, w Szkole zorganizowano 12 sal lekcyjnych, refektarz, przychodnię lekarską, laboratoria, salę gimnastyczną, mieszkania dla nauczycieli i internat. Wygospodarowano również pomieszczenia dla dużej, bo liczącej ponad 20 000 tomów, biblioteki (stan z 1865 roku), przy której otwarto czytelnictwo publiczną, gromadzącą zbiory i archiwa emigracyjne, m.in. Joachima Lelewela. W szczytowym okresie liczba uczniów wzrosła nawet do 300, kadra nauczycielska liczyła wówczas 36 osób.

Szkoła cieszyła się bardzo dobrą opinią w środowisku francuskim, uczniowie osiągnęli wysokie wyniki w liceach francuskich.

Noé Gruss napisał: „połowa z nich uczęszczała do

Liceum Bonapartego i uzyskała 237 nagród i 817 wyróżnień”. W latach 1847-1853 na 50 uczniów, którzy opuścili Szkołę Polską studia wyższe wybrało 27. Rozwój Szkoły, wybitni ludzie nią kierujący, wysoki poziom nauczania spowodowały, że w 1865 roku Napoleon III uznał szkołę za instytucję użyteczności publicznej.

W dokumentach Szkoły odnotowano następujące wypowiedzi: „Kto szkołę zechce nadal uważać tylko za dom przytułku niech do niej dobrowolnie nie wraca, bo rad nie rad, mimowolnie i ze wstydem ustąpić z niej

będzie musiał – inny, godniejszy, jeden z dwudziestu oczekujących, miejsce jego zajmie”.

Ze szkołą związanych było wielu wybitnych Polaków, m.in.: Adam Mickiewicz, Joachim Lelewel, gen. Józef Dwernicki, Józef Ignacy Kraszewski, Ludwik Mierosławski, Alojzy Biernacki (były minister finansów Królestwa Kongresowego) oraz hrabia Ksawery Branicki.

Prawdziwym mężem opatrnościowym szkoły był Seweryn Gałęzowski -wybitny lekarz, społecznik, profesor Uniwersytetu Wileńskiego, były uczestnik powstania listopadowego, odznaczony Złotym Krzyżem Virtuti Militari. Przez 25 lat był prezesem Rady Szkoły, dbał

o odpowiednio wykwalifikowaną kadrę polską i francuską. Zawsze szukał ludzi ciekawych, kompetentnych, piszących podręczniki szkolne, zajmujących się nauką, znających języki, jak historyk literatury polskiej Julian Klaczko, czy znawca języków starożytnych i języka francuskiego profesor Hitier. Sewerynowi Gałęzowskiemu Szkoła zawdzięczała rozwój, a potem przetrwanie.

Po 1870 roku (w trudnych czasach) Gałęzowski podjął decyzję o sprzedaży budynków przy Batignolles i wykupieniu posesji na Lamandé 13 -15.

Wydarzenia końca XIX i początku XX wieku - wojna z Prusami w latach 1870 - 1871, Komuna Paryska, okres I wojny światowej, wygasanie „starej emigracji” - sprawiły, że Szkoła stanęła przed poważnymi trudnościami i problemami finansowymi, które w efekcie doprowadziły do jej zamknięcia w 1922 roku. Początkowo placówka zamieniona została na bursę dla studentów i młodych naukowców. Jednak kilka lat później, z inicjatywy księdza Franciszka Cegiełki, w roku 1939, powstało Gimnazjum i Liceum im. Cypriana Kamila Norwida, kontynuujące założenia wcześniejszej Szkoły Polskiej. Początkowo zajęcia odbywały się przy ulicy Fleurus, koło Ogrodu Luksemburskiego, a od 1 kwietnia 1940 roku przy ulicy

Suger 13, blisko Odeonu.

Szkoła miała charakter koedukacyjny. Między 5 a 8 czerwca odbyły się egzaminy maturalne, lecz zajęcia Paryża przez Niemców oznaczało nieuchronne rozwiązanie Szkoły.

Już w sierpniu 1940 roku podjęto decyzję o założeniu nowej placówki, w strefie nieokupowanej przez Niemców. 18 października 1940 roku w Hotelu du Parc w Villard de Lans odbyła się inauguracja liceum, nawiązującego do Liceum Paryskiego. Nowa Szkoła zachowała część kadry i około 30 byłych uczniów. Rok 1946 uważa się za ostateczny termin zamknięcia tej Szkoły.

Uczniowie i nauczyciele Szkoły Polskiej brali udział w powstaniu styczniowym, w wojnie 1871 roku i w Komunie Paryskiej. Upamiętniają to tablice umieszczone na murze na dziedzińcu szkoły. Wejście do Szkoły zdobi brama z orłem w koronie i napisem École Polonaise, który określa charakter posesji. Powstanie liceum przy Lamandé poprzedzają Polskie Kursy Maturalne, zorganizowane w Houilles, na przedmieściu paryskim.

Na podstawie umowy kulturalnej polsko - francuskiej z 1947 roku, uzyskaniu od Akademii Paryskiej *déclaration d'ouverture* powstało Liceum Polskie, uznane za *école libre*, prowadzące nauczanie według ustawy z 1850 roku. Dużą wagę przykładano w nim do nauki języka polskiego. Po roku 1956 liceum odnotowało spadek liczby kandydatów.

Nieopłacalne stało się utrzymywanie szkoły, stąd decyzja w roku 1963.o zamknięciu placówki na kilka lat. Do kraju wywieziono akta szkoły villardowskiej i Liceum Polskiego.

Pod koniec 1989 r., do szkoły zostało przyjętych ponad 140 uczniów, otwarto dla nich nowe klasy. W 1992 roku Szkoła Polska uroczystie obchodziła 150-lecie powstania. Z tej okazji, patronem Szkoły został Adam Mickiewicz.

Od 1999, zmieniła się nazwa Szkoły na Zespół Szkół przy Ambasadzie RP w Paryżu.

W roku 2007 r.zorganizowano uroczyste obchody dla uczczenia 165-tej rocznicy istnienia Szkoły Polskiej w Paryżu. Od 2010r. zaznacza się dalszy, szybki rozwój Szkoły (Szkolny Punkt Konsulacyjny) we wszystkich

dziedzinach jej działalności. Począwszy od 2011r. Szkoła zajmuje wszystkie budynki znajdujące się pod numerami 11 – 15, ulicy Lamandé. W tym samym roku w Szkole przeprowadzone zostały gruntowne prace remontowe. Powstały m.in. nowe sale lekcyjne, czytelnia, sala-aula z tablicą interaktywną, przeniesiono w inne miejsce bibliotekę i powiększono pokój nauczycielski.

W programie uzupełniającym, lekcje z edukacji wczesnoszkolnej, języka polskiego, historii Polski, geografii Polski, wiedzy o Polsce oraz dodatkowo z religii prowadzone są przez wysoce wykwalifikowaną kadrę nauczycielską wykształconą w Polsce. Nauczyciele uczestniczą systematycznie w wielu formach doskonalenia zawodowego organizowanych na miejscu oraz w Polsce.

Dodatkowe informacje na temat Szkoły dzisiaj znajdują się na naszej stronie internetowej:

www.szkolaparyz.polemb.net

Folder opracowano na podstawie zachowanych materiałów związanych z działalnością Szkoły.

Plakat na okładce: Waldemar Szauer

Szkoła Polska w Paryżu

1842 - 2012

